

TOPLUMSAL DEPREM DUYARLILIĞI OLUŞTURULMALI

Genç Nesillerimiz Derneği

2 Kasım 2020

TÜRKİYEMİZ, doğal afetler zincirinin ortasında yer alıyor. Sel felaketleri, orman yangınları, depremler, küresel salgın hastalık gibi. Yaklaşık 10 aydır tüm dünya ve biz korona denen virüsle savaşıırken, bunun yanı sıra ülkemizde birçok orman yangını oldu ve en sonunda İzmir depremini yaşadık. Bundan 9 ay önce de Elazığ depremini yaşamıştık.

Tüm doğal felaketlere karşı, siyaseti bir kenara bırakıp ortak bir ruhla mücadele etmek zorundayız. Çünkü
BU ÜLKE BİZİM.

DEPREM. Soğuk bir sözcük. Ürkütücü, korkutucu, yok edici, çaresiz bırakabilen bir kavram. Önlenmesi zor ama önlemler alınarak zararın, kayıpların aza indirgenebilmesi mümkün. Deprem denilen doğal afet, dünyanın her yerinde yaşanabilen bir gerçek olsa da, bilim adamlarının söylemlerine göre, en çok deprem olan ülke bizim ülkemiz. Yerkürenin derinliklerindeki kırılmalar sonucu oluşan depremler, insanoğlunun en önemli korkulu rüyalarından birisidir. Türkiye’de tarihin eski dilimlerinden bugüne kadar önemli depremler yaşanmış, büyük can kayıpları olmuştur. Ne zaman, nerede, ne şiddette olacağı bilim adamlarınca tahmin edilmeye çalışılsa da öngörüsü, tahmini, kehaneti zor olan bir konudur.

Ülkemizin deprem gerçeği bilinmesine rağmen depreme gerektiği gibi hazırlanmamış olmamız halen yıkımlara, can ve mal kayıplarına sebep olmaktadır.

xxx

Aşağıda örnek olarak, bir deprem sonrası yapılan bir farkındalık çalışmasından alınmış kısa bölümler bulunmaktadır.

2 Mart 2017 tarihinde yaşanan Samsat depremi sonrası; Güneydoğum Derneği, Adıyaman Valiliği ve Türkiye Petrolleri A.O. işbirliğiyle, farkındalık yaratmak maksadıyla, 11 Mayıs 2017 tarihinde, Adıyaman’da bir deprem konferansı düzenlendi. İlin ve il dahilindeki tüm ilçelerin tüm kurum temsilcileri ile il sınırları içindeki tüm muhtarların katıldığı o konferansta dikkat çeken hususlar şunlardı:

Eski Samsat, Atatürk Barajının yükselen suları altında kalacağı için 1988 yılında, kot olarak daha yüksekte bulunan şu andaki yerine taşınmıştır. Ve yükselen sular bugün eski Samsat’ı yutmuş durumdadır. Ancak yeni Samsat’ın yerinde bir sorun olduğu bugün açığa çıkmış ve görülmüştür. Bilim adamlarının belirttiğine göre yeni yerine taşınan ilçe fay hattı üzerinde kurulmuştur. Bu olgu bize şu gerçeği anlatıyor: Samsat eski yerinden yeni yerine taşınırken jeolojik etütler yapılmamış, taşınılacak yere rastgele karar verilmiş.

Samsat depremi başka bir gerçeği gündeme taşımış oldu. Bilimsel çevrelerin iddiasına göre Adıyaman ve ilçeleri büyük fay hattı üzerinde bulunuyor. Olası bir deprem Adıyaman’ı büyük ölçüde olumsuz etkileyeceğinden önlemler alınmalı, kamuoyu ve idari kesimler bilinçlendirilmeli, mal ve can kaybını en aza indirgeyebilmek için tedbirler alınmalıdır. Adıyaman’da beklenen olası bir deprem anlatıldı, deprem değil çürük bina öldürür tezinden hareketle kentsel dönüşümün önemi vurgulandı ve depremden korkmak yerine bilinçlenmek gerektiği üzerinde duruldu.

Samsat fayının yörede belirlenmiş diri faylar içerisinde en masum olanı olduğu söylenebilir. Adıyaman yerleşkesi içerisinde geçerek Kahta ve Gerger ilçeleri doğrultusunda uzanan Adıyaman Fayı, bu faya paralel gelişen ve Adıyaman ili Gölbaşı ilçesi, Malatya ili Çelikhan ilçesi ve Elazığ ili Sivrice ilçesi doğrultusunda uzanan Doğu Anadolu Fayı ile Atatürk Barajı gövdesi üzerinden geçerek Şanlıurfa ili Bozova ilçesi doğrultusunda uzanan Bozova Fayı bölgede daha şiddetli ve yıkıcı depremleri tetikleyebilecek büyük faylardır. Adıyaman şehir merkezi başta olmak üzere, Gölbaşı ilçesi, Kahta, Gerger, Çelikhan ilçeleri ile Şanlıurfa ili Bozova ilçesi çok yüksek risk içeren yerleşkelerimizdir.

Bu yerleşim alanlarındaki mevcut yapıların depreme dayanıklılığının araştırılması, imara açık alanların ada bazında jeolojik etütlerinin detaylı olarak yapılması ve bölgenin deprem risk haritasının ivedilikle hazırlanması önem arz etmektedir. İl ve ilçe bazında okullar başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşları ile sanayii tesislerinde deprem bilinci oluşturmak amacı ile çeşitli seminerlerin ve eğitimlerin yapılması için projelerin hazırlanması teşvik edilmelidir.

xxx

Bu çalışma raporu sonrası, ilgili yerler için, depreme karşı ne gibi önlemler alınmıştır, hangi bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır?

Bu çalışmada dikkat çekilen Sivrice deprem üssü olarak yaşanan 24 Ocak 2020 tarihindeki Elazığ depreminde felaketi yaşamıştık.

En son 30 Ekim 2020 tarihindeki İzmir depremi kanattı yüreğimizi. Söylenenlere göre, böylesi çok geniş alana yayılan çok büyük bir depremde çok daha fazla kayıplar olabilirdi. Deprem duyarlılığı neydi İzmir’de, vatandaşın ve kurumların deprem hazırlığı var mıydı, bu konuda bir rapor hazırlanıp kamuoyuna sunulmalı.

xxx

Şehirleşme, rant ekonomisi ön planda tutularak yapıldığı için en ufak bir depremde büyük acılar yaşamaktayız. Çok yüksek betonarme binalar, çok sık, dip dibe yapılar, yer zemin mıntıka kavramları gözetilmeksizin inşa ediliyor, köyden kente gelen insanlar, bu beton yığınları içinde mutsuz yaşıyor, köydeki toprakla bütünleşmiş mutluluğunu bulamıyor. Hem köyden kente gelişin önü kesilemiyor, hem şehirler rastgele çarpık yapılaşıyor, hem de mutsuz toplum tablosu oluşuyor. Tarımsal üretim kaybediliyor. Köyler boşalıyor. Hayvancılık ölüyor. Üretmeden, şehirdeki beton bloklarda yaşayan bir kitle oluşuyor. Her türlü tarımsal üründe dışa bağımlılık artıyor. Buradan bir çıkış olmalı. Tarıma dayalı yaşam devlet tarafından desteklenmeli. Tarım arazileri rantlaşmaya, yapılaşmaya açılmamalı. Çiftçi ürettiği üründen zarar etmemeli, geçimini sağlayabilmeli. Ki köyden kente göç önlenesin.

Ak Parti iktidarı 20 yıla yakındır ülkeyi yönetiyor. 2002’de göreve geldiği zaman en çok desteklediği sektör inşaat sektörü oldu. Gerçekten kentsel dönüşüme ihtiyaç olan durumlar vardı ama kentsel dönüşüm adı altında haksız, sınırsız zenginlikler oluştu birtakım kişi ve çevrelerde. Hiçbir birikimi olmayan ya da emekli ikramiyesini alan sıradan vatandaş bile müteahhit oldu bu ülkede. O kadar çok konut-işyeri yapıldı ki

haddi hesabı belirsiz. Bunlar yapılmasın demiyoruz, yapılsın ama denetlensin. Eskisiyle, yenisiyle denetlensin. 50-60-70 katlı binalarla şehirlerin havası, oksijeni kesilmesin. Ne kadar çok katlı şehir o kadar çok su kaynağına ihtiyaç var demektir.

Sonuç olarak;

Toplumsal deprem duyarlılığı oluşturulmalı. Bunu en iyi biçimde devlet yapar. Bu konuda bir kurum ya da kuruluş oluşturulabilir. Güvenli, planlı, mutlu şehirler kurulmalı, var olanlar güvenli, mutlu hale getirilmeli.

2 Kasım 2020